

Bence Lajos

Délvidéki csupa-kín-rímes játék

*Taripistának széttekintve düledékeinken,
a végvári vitézek „nótájára”,
a Balassi-kard mellé*

– Pöcse van a menyasszonynak,
s a kopók tovább araszolnak
a délvidéki aortán, táncolnak
a legyek a tortán, s mi van,
ha az ember kiterítve is halad....
Mint a vert hadak, mert egyre
távolodik az otthon,
gázló lábunk meg-meginog,
de hajt tovább az
öszön, gázló lábunkat
hínár-iszalag kötözi,
a folyton mozgó, hullámozó
anyaföldet
embervér öntözi...

Ránk jár, délvidéki kutyaütőkre
a rúd, s a fájás, jobb ez
mint a kétrét állás,
e sátán írta házi áldás,
mert *így irtok én*, fába
fogalmazom a gázt,
késsel nyesem, nyúzó
a géz alatti tar-
tományt esténként,
az estikén ezen
az ide-oda hintázó
isten verte tájon.

Mert vesztőhelyünk, Arad,
kő kövön marad, s parancsra,
ahogy a miniszterelnök
saját kivégzésén tette,

– Éljen a haza! Vadászok!
Tűz ! – s lehullt, holtan
omolva össze, 1849 októberében.

Szól ma is kivégzési parancs
pusztatemplomi sivításban,
denevéráradásban
keselyű-záporos térben, ki
csak ül a köveken,
ki meg térden állva
imádja az őszben a tavaszt,
kiáltó szavunkra hervatag
a válasz, panaszos szavunkra
is panasz, s a régi
Aranyos Szegeletből
mi maradt?

Makrélaillat és Aracs
hiányzó orgona és hiányzó
sípok zenéje, dúlt
hitek egekbe nyúló
katedrálisa, millió vérző
pipacstenger között
is győzedelmes úrpalotánk
Aracs, nyomorúságunk
Temploma, ezen akáccal benőtt
szurdos portán vár a vártán,
megkötjük lovunkat
szomorúfüzekben gazdag tájon,
szomorúság, kín ül a lapályon,
dévajul üvölt ránk minden
dévaj utunk, déja vu-nk,

kísértetsziget-államunk,
törjön össze minden katedrális,
tornyát zúzza halomra a bosszú,
kiáltson a fában bosszút
a szű is, hittel, hűséggel
megvert barátom, sírig
tartson az isten, mint
ponton az í, legyen bár
acél éles fénnel felcsillanó,
feszülő nyilak elől
ki nem térő, a rettenettel
is bátran szembenéző.

Janicsár sorsban, orvlövész
átkok zárporoznak ma is reánk.
De nem oly becses ma sem az
irhánk, írjuk ma is fűszálak
hegyével, dércsípte ráncos
delelő bogáncs élével, bánatos
bánáti elnyúló süket
ölelő-öldökléssel, hogy

málló kövek látványa sem riaszt,
mert túléli a gyertyafény a viaszt,
s ha a kőből nem marad más,
csak kövecske, széthulló mézsként
omló habarcs, kegyeske zsarnok
hódítók, megállás, megállni –
a romtemplom s a lapszél
is némán vall, szelekkel vajúdva,
csendesesen rikoltoz,
– hit a reményünk, remény hitünk –,
s míg szavunkra törve dalunkat
szánktól a halál el nem
oldozza, omolva-bomolva bár,
oldozva-foldozva, s végül
elorozva, míg ránk nem borul
a csillagos ég: aracsos létünk
agancsán fény világlik,
Nap nélkül is derül az ég,
s inkább földönfut mind,
ki égbe vágy, hazát végül itt
talál, ki mégis hazavágyik...

Fejezetek csókaságaink történetéből

Göntér Endrének hatvan felé, hazafelé

Értelmes madár, egyszer
volt is neked egy. Csókos
szájú, csóka.
Néha munkahelyedre
is magaddal vitted,
válladon csücsült,
s kiszállás után egy intésre
vette a légvonalat,
s otthon várt, jöttödre.
Kedvelte a kekszet.

Édességért mindenre
hajlandó volt: házat őrizni,
más ragadozó szarkáktól, fényes
tollú madaraktól.
Csóka népek madara, ölyv,
valami turulfajta.
Pont olyan, mint mi,
kik a rovásírást is értjük,
elkalandozva Devecserország
szélére, bagonyai ráolvasásos
szövegek mélyére, ássuk a semmit,
s színezzük a sötétet, a mélyben
tikk-takkoló titkot, pártában
maradt Pannónia
istennő szoknyája alá lesünk,
Kerka királynő kiszikkadt
szemérem-dombján matatunk,
sámán-tüzes, táltos-furkós
mélységek mélyét vizslatjuk,
urga-árnyékban,
Léthe-tüzes lángok fényében,
pokoltornácos-gyehennás
lényegében...

S reggelre
mindig kitárult a jurta,

fényben tündökölt kis
országunk! Szalonna került
elő a turbából, a batyu már

új kalandra készen megrakottan
várt. Asszonyaink
tördelték a kezüket,
a purdék meg
sokáig szaladtak
kocsink után.
Mert mindig menni
kellett valamerre, valamiért.
Hajtott a düh, s a kalandvágy is:
úja, úja, újaéé, ihuj-ahajjj-ajaj!
Tovább, tovább, előre!
Lovaink sörényét nyesték
viharszelek, villámok cikáztak,
istennyila tombolt, hajtsd, úzd,
vissza, s újra előre –
buzgott bennünk mindig,
s újra, s újra...

De mindig visszajöttünk!
Azt sem tudtuk hányat írunk.
Anyáink szemében könny csillant,
asszonyaink kémlelő szeme
leste a változást...
Megjöttünk, ismét
itthon... Hordóink már dohogtak,
a poharak kimosva, magasra emelt
kelyhünk – pogányos-szittya
szentáldozásunk háttérében,
földönfutó-kalandos életünk
jelképei mögött ott
keringőztek, csóka nép,
elárvult, csókos madarai
a csókák...

Most miért adnánk fel?!